

Φωτογραφία είναι η «αποφασιστική στιγμή»

Ένα βιβλίο για τη φιλοσοφία του φωτογράφου Γιάννη Μπεχράκη, βασισμένο σε σειρά συζητήσεων με τον Γ. Αρχιμανδρίτη

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
Γιάννης Μπεχράκης: Με τα μάτια της ψυχής εκδ. Πατάκι

Όταν ο συγγραφέας, δημιουργός ραδιοφωνικών ντοκιμαντέρ και δημοσιογράφος Γιώργος Αρχιμανδρίτης μίλησε για πρώτη φορά στον Γιάννη Μπεχράκη για την αισθητική συγκίνηση που του προκαλούσαν οι εικόνες του και για την έννοια του ωραίου, εκείνος του απάντησε: «Εγώ δεν είμαι καλλιτέχνης. Είμαι φωτορεπόρτερ, μεταφορέας ενός μηνύματος. Νιώθω άβολα να μιλώ για ομορφιά. Αισθάνομαι ένοχος». Η ομορφιά για τον βραβευμένο με Πούλιτζερ φωτορεπόρτερ του Reuters βρισκόταν πρωταρχικά στη δύναμη της ζωής και στο μεγαλείο του ανθρώπου. Αυτό το μεγαλείο αποτύπωνε με τον φακό του και μας παρέδιδε με τις φωτογραφίες του – μέχρι τον θάνατό του, το 2019, από καρκίνο, σε ηλικία 59 ετών. Λίγα χρόνια νωρίτερα, από το 2015 έως το

Το προσφυγικό με έκανε να συναναστραφώ και να μιλήσω με ανθρώπους που το πρόβλημά τους μου ήταν κατά κάποιον τρόπο οικείο.

2017, οι δύο άνδρες είχαν αρχίσει να προετοιμάζουν –μέσα από συνομιλίες τους– ένα βιβλίο για το απόσταγμα των εμπειριών του Γιάννη Μπεχράκη από τα πιο επικίνδυνα μέτωπα του πλανήτη: από τον εμφύλιο στη Γιουγκοσλαβία μέχρι το Αφγανιστάν, την Παλαιστίνη και τη Σιέρα Λεόνε. Και, φυσικά, από την ελληνική προσφυγική κρίση, την οποία κάλυψε με μοναδικό τρόπο. Ίσως γιατί κι εκείνος είχε μέσα του αίμα πρόσφυγα. «Η γιαγιά μου ήταν από τη Σμύρνη και ήρθε στην Ελλάδα το 1922 με τη βοήθεια του Γαλλικού Ναυτικού. Την έζησα, μεγάλωσα μαζί της και την άκουγα να μου διηγείται πώς ξαναβρήκε τους γονείς της χρόνια μετά, μέσω του Ερυθρού Σταυρού. Το προσφυγικό, λοιπόν, με έκανε να βρεθώ σ' ένα

«Με τις φωτογραφίες μου θέλω να μιλήσω στα σπίτια όλου του κόσμου και να φωνάξω: Κοιτάξτε αυτούς τους ανθρώπους! Χρειάζονται τη βοήθειά σας! Θεωρώ χρέος μου να δείχνω τι συμβαίνει και να κάνω τον κόσμο να νιώθει τυχερός που δεν βρίσκεται σ' αυτή τη θέση».

περιβάλλον, να συναναστραφώ και να μιλήσω με ανθρώπους που το πρόβλημά τους μου ήταν κατά κάποιον τρόπο οικείο», λέει στον Γιώργο Αρχιμανδρίτη στο βιβλίο «Με τα μάτια της ψυχής», που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκι. Η «κ» παρουσιάζει μερικά χαρακτηριστικά αποστάσματα.

Μια εικόνα με βάρος

«Φωτογραφία είναι όταν καταφέρνεις να βάλεις σε μια σωστή και αρμονική σειρά το φως, την αποφασιστική στιγμή, κάποια τεχνικά στοιχεία, όπως είναι η επιλογή φακού ή η γωνία λήψης, και ένα κομμάτι της ψυχής σου. Αν το πετύχεις αυτό, έχεις κάνει αυτό που εγώ εννοώ φωτογραφία, μια εικόνα δηλαδή που θα έχει βάρος, θα σου δημι-

ουργήσει μια έντονη ψυχική κατάσταση, θα σε κάνει να γελάσεις, να κλάψεις, να αισθανθείς χαρά, πόνο, θλίψη, ενοχή. Όταν λέω "αποφασιστική στιγμή" εννοώ αυτό που είπε ο μεγάλος δάσκαλος Ανρί Καρτιέ Μπρεσόν, ότι δηλαδή ένα χιλιοστό του δευτερολέπτου πριν ή ένα χιλιοστό του δευτερολέπτου μετά, η φωτογραφία δεν έχει την απόλυτη μορφή της. Είναι εκείνο το απειροελάχιστο κομμάτι του δευτερολέπτου το οποίο παγώνει με ένα κλικ της φωτογραφικής μηχανής και όπου όλα τα συναισθήματά σου, τα οποία προσπαθείς να αποτυπώσεις μέσα από τη φωτογραφία, βρίσκονται στο ζενίθ. Είναι η στιγμή κορύφωσης της δράσης και της έντασης, η στιγμή επίσης που θα μιλήσει στο μυαλό

και στην ψυχή αυτού που θα δει τη φωτογραφία».

Η πιο συγκινητική στιγμή

«Το προσφυγικό με έκανε να βρεθώ σ' ένα περιβάλλον, να συναναστραφώ και να μιλήσω με ανθρώπους που το πρόβλημά τους μου ήταν κατά κάποιον τρόπο οικείο. Και υπήρξαν πάρα πολλές στιγμές που αισθάνθηκα συγκίνηση. Αλλά αν έπρεπε να διαλέξω μία απ' αυτές, θα ήταν όταν, στις 10 Σεπτεμβρίου του 2015, είδα ξαφνικά μπροστά μου, στα σύνορα Ελλάδας - FYROM, έναν Σύρο να περπατάει μέσα στη βροχή κρατώντας αγκαλιά την κόρη του. Περιπατούσε πολλά χιλιόμετρα στον δρόμο που αυτός θεωρούσε τον δρόμο της ελπίδας, της ελευθερίας και της λύτρωσης, τον δρόμο που θα τον έφερνε

στη βόρεια Ευρώπη και θα τον οδηγούσε σε μια καλύτερη ζωή. Καθώς περνούσε λοιπόν από μια γέφυρα, με μαύρες πλαστικές σακούλες σκουπιδιών στην πλάτη του για να προστατευτεί από τη βροχή, κάποια στιγμή έγειρε και έδωσε ένα φιλί στην κόρη του. Ο άνθρωπος αυτός που πλησίαζε προς το μέρος μου, δίνοντας στο παιδί του την αγνή πατρική αγάπη του, μου φάνηκε σαν ένας γίγαντας. Νομίζω ότι όλοι οι πατεράδες θα ήθελαν να είναι σαν αυτόν και όλες οι κόρες και οι γιοι θα θέλανε να έχουν έναν τέτοιο πατέρα. Κι επειδή έχω κι εγώ μια κόρη στην ηλικία της δικής του, αυτή η στιγμή ήταν για μένα συγκλονιστική, μια στιγμή που έχει χαραχτεί ανεξίτηλα στο μυαλό και στην καρδιά μου».

Οι πρόσφυγες

«Σκέφτομαι συχνά ότι είμαστε όλοι φτιαγμένοι από το ίδιο υλικό. Μοιραζόμαστε τον πολύ μικρό αυτό πλανήτη, ζούμε κάτω από τον ίδιο ουρανό, πίνουμε το ίδιο

Φωτογραφία είναι όταν καταφέρνεις να βάλεις σε μια σωστή και αρμονική σειρά το φως, τη γωνία λήψης και ένα κομμάτι της ψυχής σου.

νερό, έχουμε όλοι τα προβλήματά μας και τον αγώνα μας για τη ζωή. Αυτοί οι άνθρωποι στάθηκαν απλώς λίγο άτυχτοι. Και αν κοιτάξουμε μέσα μας, ίσως η τραγωδία τους να είναι και δική μας λάθος. Είμαστε με κάποιον τρόπο συνυπεύθυνοι. Αυτό θέλω κι εγώ να πω με τις φωτογραφίες μου. Να μην στα σπίτια όλου του κόσμου και να φωνάξω: Κοιτάξτε αυτούς τους ανθρώπους! Χρειάζονται τη βοήθειά σας! Θεωρώ χρέος μου να δείχνω τι συμβαίνει και να κάνω τον κόσμο να νιώθει τυχερός που δεν βρίσκεται σ' αυτή τη θέση. Το τι κάνει βέβαια ο καθένας αφού δει τις φωτογραφίες μου εξαρτάται από τον ίδιο. Δική μου όμως δουλειά είναι να είμαι σίγουρος ότι κανείς στον κόσμο δεν θα μπορεί ποτέ να πει: Δεν ήξερα!»

ΤΑΣΟΥΛΑ ΕΠΑΚΟΛΙΩΗ